

Progress in International Reading Literacy Study

PIRLS 2006

Tarptautinis skaitymo gebėjimų tyrimas

SĄSIUVINIS

Pavyzdys

International Association for the Evaluation of
Educational Achievement

Nacionalinis egzaminų centras
Moksleivų pasiekimų tyrimo sektorius
M. Katkaus g. 44
LT-09217 Vilnius

Nurodymai

Šiame teste reikės perskaityti pasakojimus arba straipsnius ir atsakyti į klausimus apie tai, ką perskaitei. Vienos dalys tau gali pasirodyti lengvos, o kitos - sunkesnės.

Klausimai bus įvairių rūšių. Prie kai kurių klausimų bus pateikti keturi atsakymo variantai. Pasirink tinkamiausią atsakymą ir nuspalvink apskritimą šalia jo. Toks klausimas parodytas 1 pavyzdyje.

1 pavyzdys

1. Kiek savaitėje yra dienų?

- A 2 dienos
- B 4 dienos
- C 7 dienos
- D 10 dienų

Apskritimas šalia „7 dienos“ yra nuspalvintas todėl, kad savaitėje yra 7 dienos.

Atsakinėjant į kai kuriuos klausimus, atsakymus reikės parašyti sąsiuvinyje tam skirtose vietose. Toks klausimas parodytas 2 pavyzdyje.

2 pavyzdys

2. Kur eina berniukas, kai suranda knygą?

2 pavyzdyje yra pieštukas, šalia kurio parašyta 1. Tai reiškia, kad klausimas vertas 1 taško.

3 pavyzdyje matai klausimą su pieštuku, šalia kurio parašyta 3. Tai reiškia, kad klausimas vertas 3 taškų.

3 pavyzdys

3. Kas daro pasakojimo pabaigą ir laimingą, ir liūdną? Kad būtų lengviau paaiškinti, remkis tuo, ką perskaitei pasakojime.

Tu turėsi 40 minučių darbui sąsiuvinyje, po to trumpai pailsėsime.

Tada tu vėl dirbsi 40 minučių.

Pasistenk atsakyti į visus klausimus. Jei į klausimą atsakyti negali, pereik prie kito.

Sustok

Atversk kitą puslapį tik tada,
kai bus liepta tai padaryti.

Diana Engel

Mažas molio gabalėlis

Aukštai sename bokšte buvo dirbtuvės. Tai buvo puodžiaus dirbtuvės, pilnos statinių su spalvinga glazūra, puodžiaus žiestuvų, deginimo krosnių ir, žinoma, molio. Netoli lango stovėjo didelė medinė dėžė su sunkiu dangčiu. Ten buvo laikomas molis. Netoli dugno, įspraustas į kampa, gulėjo seniausias molio gabalas. Jis vos beprisiminė, kada paskutinį kartą buvo paimtas į rankas. Tai buvo prieš daugelį metų. Sunkus dangtis buvo atidaromas kiekvieną dieną. Rankos tiesdavosi, čiupdamos maišus ar gabalus molio. Mažas molio gabalėlis girdėdavo linksmus dirbančių žmonių garsus.

„Kada ateis mano eilė?“ - klausdavo jis savęs. Visos dienos praeidavo dėžės tamsybėje, ir molio gabalėlis prarado viltį.

Vieną dieną į dirbtuvę su savo mokytoja atėjo didelė grupė vaikų. Daugybė rankų tiesėsi į dėžę. Mažas molio gabalėlis buvo paskutinis, kurį pasirinko, bet jį paėmė!

„Tai puiki proga!“, galvojo jis, prisimerkdamas nuo šviesos. Berniukas uždėjo molį ant puodžiaus žiestuvo ir ėmė sukti jį iš visų jėgų.

„Tai smagu!“ - galvojo mažas molio gabalėlis. Žiestuvui sukantis, berniukas bandė ištempti molį aukštyn. Mažas molio gabalėlis jaudinosi, nes jautė, kad tampa kažkuo! Berniukas bandė padaryti dubenėlį, tačiau greitai sumanymo atsisakė. Jis spaudė ir tapšnojo molį, kol padarė iš jo dailų kamuolį.

- Laikas tvarkytis, - pasakė mokytoja. Dirbtuvės prisipildė šveičiančių, valančių, plaunančių ir šluostančių vaikų klegesio. Visur varvėjo vanduo.

Berniukas tėsė molio gabalą prie lango ir nuskubėjo pas savo draugus. Po kiek laiko dirbtuvės ištuštėjo. Kambarys pasidarė tylus ir tamsus. Mažas molio gabalėlis buvo persigandęs. Ne tik dėl to, kad ilgėjosi drėgmės, buvusios dėžėje, bet ir dėl to, jog žinojo esąs pavojuje.

„Viskas baigta, - jis pagalvojo. - Aš tiesiog gulėsiu čia ir išdžiūsiu, kol pasidarysiu kietas kaip uola“.

Mažas molio gabalėlis gulėjo prie atviro lango, negalėdamas pajudėti, jausdamas, kad drėgmė jį apleidžia. Saulė kepino, nakties vėjeliai gairino, kol molis pasidarė kietas kaip uola. Jis buvo toks kietas, kad beveik nebegalėjo mąstyti. Tik žinojo, jog yra apimtas nevilties.

Bet kažkur giliai mažo molio gabalėlio viduje buvo likęs mažutis lašelis drėgmės, kurio jis neišleido.

„Lietus“, - galvojo jis.

„Vanduo“, - dūsavo.

- Prašau, - pagaliau išspaudė jis, nors buvo perdžiūvęs ir apimtas nevilties.

Pro šalį plaukiantis debesis pasigailėjo mažo molio gabalėlio, ir atsitiko nuostabus dalykas.

Didžiuliai lietaus lašai kapsėjo per atvirą langą,

krisdami ant mažo molio gabalėlio. Lijo visą naktį, ir prieš rytą jis buvo minkštas kaip anksčiau.

Į dirbtuvę atklydo garsai.

- O ne, - ištarė moteris. Ji buvo puodininkė, kuri dažnai naudojosi dirbtuvėmis. - Kažkas visam savaitgaliui paliko atidarytą langą! Mes turime susitvarkyti. Tu gali padirbėti su moliu, kol aš surasiu šluosčių, - pasakė moteris savo dukrai.

Maža mergaitė pamatė prie lango gulintį gabalą molio.

- Tai gabalas kaip tik man, - pasakė ji.

Netrukus ji maigė ir minkė iš molio patrauklias figūras. Mažam molio gabalėliui jos pirštai atrodė dieviški.

Mergaitė galvojo dirbdama, taigi jos rankos judėjo tikslingai. Mažas molio gabalėlis pasijuto palengva virstantis apvalia tuščiavidure forma. Keletas spustelėjimų, ir jis turėjo rankeną.

- Mamyte, mamyte, - šaukė mergaitė, - aš padariau puoduką!

- Tai puiku! - atsakė mama. Padėk ant lentynos, ir jis bus išdegtas krosnyje. Tada tu galėsi jį padengti kokios tik norėsi spalvos glazūra.

Netrukus mažasis puodukas buvo parengtas kelionei į savo naujuosius namus. Dabar jis gyvena ant lentynos virtuvėje šalia kitų puodukų, lėkštucių ir taurių. Jie visi labai skirtingi, o kai kurie - labai gražūs.

- Pusryčiai! - kviečia mama, dėdama naująjį puoduką ant stalo ir pripildydama jį karšto šokolado.

Mažoji mergaitė jį laiko švelniai. Koks laimingas jaučiasi puodukas dėl glotnių savo naujosios formos linijų. Kaip gerai jis atlieka savo pareigą!

Mažasis puodukas stovi išdidžiai. „Pagaliau - pagaliau aš esu kažkas“.

Klausimai Mažas molio gabalėlis

1. Sunumeruok šiuos sakinius tokia eile, kokia įvykiai klostėsi pasakojime. Numeris 1 jau pažymėtas.

- Lietus molio gabalėlį padarė drėgną ir minkštą.
- Berniukas bandė iš molio gabalėlio padaryti dubenėlį.
- Mergaitė iš molio gabalėlio padarė puoduką.
- Molio gabalėlis išdžiūvo.
- 1 — Molio gabalėlis buvo dėžėje.

2. Kodėl molio gabalėlis taip ilgai prabuvo dėžėje?

3. Ko molio gabalėlis norėjo pasakojimo pradžioje?

1
0
8
9

1
0
8
9

1
0
8
9

4. Kodėl molis pagaliau buvo išimtas iš dėžės?
- (A) Buvo jau paimti visi molio gabalai.
 - (B) Jis buvo virš kitų molio gabalų.
 - (C) Berniukas pasirinko tą gabalą, nes šis jam ypač patiko.
 - (D) Mokytoja liepė berniukui paimti tą gabalą.

5. Ką berniukas padarė nerūpestingai?
- (A) Jis paliko molį ant puodžiaus žiestuvo.
 - (B) Jis suko žiestuvą iš visų jėgų.
 - (C) Jis padėjo molį prie lango.
 - (D) Jis spaudė ir tapšnojo molį.

6. Berniukas paliko molio gabalėlį pavojuje. Koks tai buvo pavojus?

7. Kaip jautėsi molio gabalėlis po to, kai berniukas išėjo iš puodžiaus dirbtuvės?

(A) patenkintas

(B) išsigandęs

(C) piktas

(D) išdidus

8. Koks nuostabus dalykas atsitiko po to, kai molio gabalėlis buvo išgulėjęs prie lango ilgą laiką? Kodėl jam tai buvo nuostabu?

9. Kurie žodžiai pasakojime rodo, kad mergaitė žinojo, ką nori padaryti?

- A „jos pirštai atrodė dieviški“.
- B „Maža mergaitė pamatė molio gabalą“.
- C „Mažoji mergaitė švelniai laiko puoduką“.
- D „jos rankos judėjo tikslingai“.

10. Aprašyk, kokius skirtingus jausmus patyrė molis pasakojimo pradžioje ir pabaigoje. Paaiškink, kodėl jausmai keitėsi.

3
2
1
0
8
9

11. Maža mergaitė yra svarbus asmuo šiame pasakojime. Paaiškink, kodėl ji buvo svarbi tam, kas atsitiko.

12. Pasakojimo autorius apie molio gabalėlį rašo taip, lyg jis būtų žmogus. Ką autorius stengiasi padėti tau įsivaizduoti?

- A kaip jaučiamasi Lietuvoje
- B ką galėtų jausti molio gabalėlis
- C kaip jaučiamasi dirbant su moliu
- D kaip jaučiamasi kažką padarius

13. Kokia pagrindinė pasakojimo mintis?

- A Žmonės, kaip ir molį, lengva minkyti ir formuoti.
- B Pasaulyje yra daug liūdesio.
- C Kiekvienas yra laimingiausias tada, kai pasiekia savo tikslą.
- D Puodžiaus dirbtuvė yra geriausia pasaulyje vieta daryti gera.

2

1

0

8

9

Sustok

Šios sąsiuvinio dalies pabaiga.
Prašome sustoti.

Antarktida: Ledo šalis

Supažindiname su Antarktida

Kas yra Antarktida?

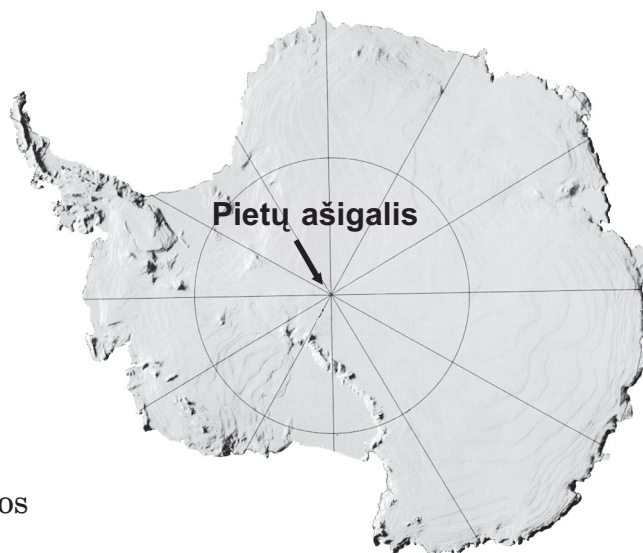
Antarktida yra žemynas pačiuose planetos pietuose. (Jei bandytum rasti ją gaublyje, pamatytum, kad jis yra apačioje).

Antarktida užima vieną dešimtąją Žemės paviršiaus dalį ir yra padengta ledo danga, kurios storis gali būti iki 1500 metrų ar dar daugiau. Pačiame Antarktidos viduryje yra Pietų ašigalis.

Antarktida yra šalčiausias, taip pat sausiausias, aukščiausias ir vėjuočiausias

žemynas. Tik keletas žmonių gyvena tenai ištisus metus. Trumpam laikui čia apsistoja mokslininkai, jie gyvena specialiai įrengtose tyrimų stotyse.

Vasara Antarktidoje būna nuo spalio iki kovo mėnesių. Visą šį laikotarpį tenai tęsiasi nesibaigianti diena. Žiemą, nuo balandžio iki rugsėjo mėnesių, yra priešingai: Antarktida šešis mėnesius gaubia nuolatinė tamsa.

Antarktidos žemėlapis

Antarktidos oras

Antarktidoje yra šalčiau, nei tu galbūt gali įsivaizduoti, netgi vasarą! Pietų ašigalis yra šalčiausia Antarktidos dalis. Vidutinė sausio, vasaros vidurio, temperatūra yra minus 28 laipsniai Celsijaus (rašoma -28°C). Minus reiškia žemiau vandens užšalimo temperatūros, kuri yra 0°C .

Žiemą, nuo balandžio iki rugsėjo, vidutinė Pietų ašigalio temperatūra gali siekti -89°C . Kai yra taip šalta, puodukas verdančio vandens, šliūkštelėtas į orą, sušaltų dar prieš atsitrenkdamas į ledą. Kartais mokslininkai turi naudoti šaldytuvus, kad išlaikytų savo mėginius šiltus!

Pingvinai Antarktidoje

Pingvinių Antarktidoje yra daugiau negu bet kurių kitų paukščių.

Jie ne skraido, o naudoja savo trumpus sparnus kaip plaukmenis. Pingvinai yra puikūs plaukikai. Sausoje jie krypuoja stačiomis arba juda trumpais šuoliukais.

Pingvinai turi daug plunksnų, kurios užkloja viena kitą. Jos, kartu su apatiniais pūkais ir storu riebalų sluoksniu, nepraleidžia šalto oro, vėjo ir vandens. Kad būtų dar šilčiau, pingvinai buriasi į grupes.

Laiškas iš Antarktidos

Sara Vylar yra viena iš mokslininkių, dirbančių Antarktidoje. Skaitydamas jos laišką sūnėnui Danieliui, gali daugiau sužinoti apie jos išpūdžius Antarktidoje.

Antarktida
Gruodžio 9, penktadienis

Brangus Danieliau,
Štai laiškas, kurį aš tau pažadėjau parašyti iš Antarktidos, ir nuotrauka. Įsivaizduok, kaip aš jaudinuosi, kad pagaliau esu čia, sekama daugelio žymių tyrinėtojų pėdomis. Čia viskas taip skiriasi nuo pasaulio, prie kurio esu įpratusi. Čia nėra nieko šviežio - ir nėra prekybos centrų - taigi mes turime valgyti daug džiovinto, konservuoto ar šaldyto maisto (jo nebūtina dėti į šaldiklį - tiesiog galima palikti lauke). Mes verdame ant mažų dujinių viryklių, kurios įkaitina maistą žymiai lėčiau, negu viryklės namie. Vakar aš pasigaminau makaronų su pomidorų padažu ir konservuotomis daržovėmis, paskui valgiau džiovintas braškes, kurių skonis buvo kaip kartono.

Pasiilgau šviežių obuolių ir apelsinų - norėčiau, kad tu galėtum man jų atsiųsti!

Su meile, Sara

Klausimai Antarktida: ledo šalis

1. Kur galima rasti Antarktidą gaublyje?

2. Antarktida yra šalčiausia vieta Žemėje. Kokie dar rekordai jai priklauso?

- A sausiausia ir debesuočiausia
- B drėgniausia ir vėjuočiausia
- C vėjuočiausia ir sausiausia
- D debesuočiausia ir aukščiausia

3. Kuri Antarktidos dalis yra šalčiausia?

4. Pagalvok, kas straipsnyje pasakojama apie Antarktidą. Pateik dvi priežastis, kodėl dauguma žmonių, kurie lankosi Antarktidoje, nepasirenka vyksti ten tarp balandžio ir rugsėjo mėnesių.

1.

2.

5. Kodėl straipsnyje sakoma, kad „puodukas verdančio vandens, šliūkstelėtas į orą, sušaltų dar prieš atsitrenkdamas į ledą“?

- A kad pasakytų, koks karštas Antarktidoje yra vanduo
- B kad parodytų, ką Antarktidoje geria
- C kad papasakotų apie mokslininkų darbus Antarktidoje
- D kad parodytų, kaip Antarktidoje šalta

6. Kam, pagal straipsnį, pingvinai naudoja savo sparnus?

- A skridimui
- B plaukimui
- C kad sušildytų savo jaunikius
- D vaikščiojimui stačiomis

7. Nurodyk tris būdus, kaip pingvinai Antarktidoje gali išlaikyti šilumą?

1.

2.

3.

3

2

1

0

8

9

8. Kokius **du** dalykus iš Saros laiško sužinojai apie maistą Antarktidoje?

1.

2.

2

1

0

8

9

9. Pagalvok, ar tu pats (pati) norėtum apsilankyti Antarktidoje. Remkis tuo, ką perskaitei straipsniuose *Supažindiname su Antarktida* ir *Laiškas iš Antarktidos*, paaiškindama(s), kodėl norėtum arba nenorėtum.

10. Kuri straipsnio dalis pasakoja apie tai, kokio storio ledas būna Antarktidoje?

- (A) Kas yra Antarktida?
- (B) Antarktidos oras
- (C) Pingvinai Antarktidoje
- (D) Laiškas iš Antarktidos

2

1

0

8

9

11. Šiame straipsnyje apie Antarktidą galima sužinoti iš dviejų šaltinių:

- *Supažindiname su Antarktida*
- *Laiškas iš Antarktidos*

Kuri iš šių dviejų informacijos rūšių tau atrodo įdomesnė ir kodėl?

Sustok

Šios sąsiuvinio dalies pabaiga.
Prašome sustoti.

PIRLS International Study Center
Lynch School of Education, Boston College
pirls.bc.edu

**BOSTON
COLLEGE**

Progress in International Reading Literacy Study

PIRLS 2006

Tarptautinis skaitymo gebėjimų tyrimas

SĄSIUVINIS

Pavyzdys

© 2005, International Association for the
Evaluation of Educational Achievement